

Duiding arbeidsmarkt-ontwikkelingen

April 2022

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
1. Ontwikkeling WW-uitkeringen	3
1.1. Lopende WW-uitkeringen	3
1.2. Instroom en uitstroom WW per seizoen	4
1.3. Personen met kortdurende en langdurige WW	5
1.4. Personen met WW naar sector	6
2. Vacatureontwikkelingen	8
2.1. Totale vacaturemarkt	8
2.2. Vacatures naar beroepsniveau en beroepsklasse	9
3. Spanningsindicator	11
3.1. Spanning op de arbeidsmarkt	11
3.2. Spanning naar beroepsniveau en beroepsklasse	12
3.3. Spanning naar arbeidsmarktregio	13
Bijlage I Ontslagvergunningen	14
Colofon	15

Samenvatting

Deze publicatie Duiding Arbeidsmarktontwikkelingen van april 2022 gaat in op ontwikkelingen in WW-uitkeringen, vacatures en spanning op de arbeidsmarkt in 2021 en, indien beschikbaar, ook in de eerste maanden van 2022. Hieruit blijkt dat de arbeidsmarkt zich op veel vlakken hersteld heeft van de coronacrisis. Het aantal WW-uitkeringen ligt op een laag niveau en er zijn veel vacatures. Dit gaat gepaard met een krappe arbeidsmarkt waarin veel werkgevers moeite hebben om personeel te vinden. Wel zijn er sectoren waar het herstel nog achterloopt en zit bijna een kwart van de WW'ers langer dan een jaar in de WW.

Enkele belangrijke uitkomsten uit deze publicatie:

- UWV verstrekke eind februari 2022 188.000 lopende WW-uitkeringen. Dat zijn er 98.000 minder dan een jaar eerder (-34%). Het zijn er ook minder dan in februari 2020, vlak voor de start van de coronacrisis (-22%).
- De afgelopen winter was de instroom in de WW laag vergeleken met de vorige twee winters. De instroom was zelfs iets lager dan de uitstroom, terwijl dat meestal andersom is in de wintermaanden december tot en met februari.
- Het aantal personen met een WW-uitkering van een jaar of langer blijft afnemen, maar de afname wordt wel minder sterk. Vlak voor de start van de coronacrisis (februari 2020) waren het 49 duizend, in februari 2021 45 duizend en in februari 2022 44 duizend personen. In februari 2022 had 24% van de personen met een WW-uitkering al een jaar of langer WW. Dat is meer dan een jaar daarvoor (16%). Toen was het percentage extra laag door de tijdelijke toename van het aantal kortdurende uitkeringen. Vlak voor de start van de coronacrisis was het 21%.
- Het aantal personen met WW ligt in januari 2022 lager dan in januari 2020, vlak voor de coronacrisis. Dat geldt voor de meeste sectoren. Bij een aantal door corona sterk getroffen sectoren ligt dit echter nog wel boven het niveau van januari 2020 (luchtvaart, horeca, reisbranche).
- Het aantal openstaande vacatures steeg verder tot een nieuw record en kwam eind 2021 uit op 387.000. De meeste openstaande vacatures waren in de handel, de zakelijke dienstverlening en de zorg.
- Door een hoog aantal vacatures en een laag aantal kortdurende werklozen nam in het vierde kwartaal van 2021 de spanning op de arbeidsmarkt verder toe. De arbeidsmarkt is in het vierde kwartaal inmiddels krappere dan voor de coronacrisis. Eind 2021 was de arbeidsmarkt in alle arbeidsmarktregio's krap tot zeer krap.
- Het aantal ontslaaanvragen om bedrijfseconomische redenen is in 2021 met 54% gedaald ten opzichte van 2020. De meeste ontslaaanvragen om bedrijfseconomische redenen kwamen vanuit de industrie, de handel en de zakelijke dienstverlening. Het totaal aantal ontslaaanvragen en verleende ontslagvergunningen ligt in 2021 weer op het niveau van voor de coronacrisis.

De huidige onzekerheden in de samenleving door de oorlog in Oekraïne kunnen de economie en arbeidsmarkt beïnvloeden. Het is op moment van publicatie van deze Duidingsnotitie onzeker hoe groot die invloed zal zijn.

1. Ontwikkeling WW-uitkeringen

1.1. Lopende WW-uitkeringen

UWV verstrekke eind februari 2022 188.000 lopende WW-uitkeringen. Dat zijn er 98.000 minder dan een jaar eerder (-34%). Het zijn er ook minder dan in februari 2020 (-22%), vlak voor de start van de coronacrisis.

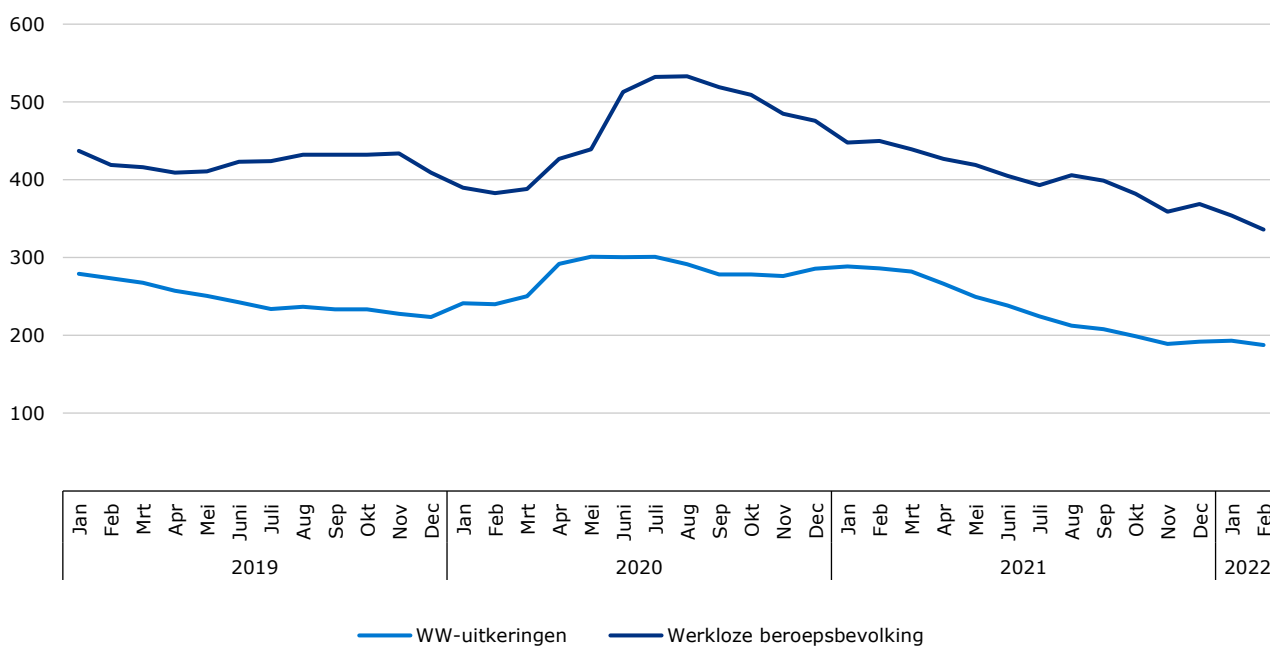
Het aantal werklozen was in februari 2022 volgens het CBS gemiddeld 336 duizend.¹ Dat is 25% minder dan in februari 2021. De werkloosheid lag in februari 2022 op 3,4% van de beroepsbevolking, een jaar eerder nog op 4,7%. Het werkloosheidspercentage is ook lager dan in februari 2020 (4,0%).

In Figuur 1.1 wordt de ontwikkeling van het aantal WW-uitkeringen en werklozen vergeleken vanaf 2019. De laatste twaalf maanden vertonen beide in grote lijnen dezelfde ontwikkeling. De stijging van het aantal WW-uitkeringen in december 2021 en januari 2022 is een seizoenseffect.

Zonder steunmaatregelen van de rijksoverheid, zoals de NOW-regelingen, zouden de werkloosheid en het aantal WW-uitkeringen sterker zijn toegenomen door de coronapandemie. Het Centraal Planbureau schat dat er in 2020 zonder de drie grootste steunmaatregelen gemiddeld 65 tot 180 duizend werklozen meer zouden zijn geweest.²

Figuur 1.1 Lopende WW-uitkeringen en werkloze beroepsbevolking

Aantal per maand, in duizendtallen

Bron: UWV en CBS

De ontwikkeling van het aantal WW-uitkeringen volgt om een aantal redenen niet precies de ontwikkeling van de werkloze beroepsbevolking. Het eerste halfjaar van de coronacrisis gold dat extra sterk.

- Niet elke werkloze heeft een WW-uitkering. Dat kan zijn omdat er nog onvoldoende gewerkt is om recht op een WW-uitkering te hebben, of omdat de WW-uitkering is afgelopen zonder dat iemand nieuw werk heeft gevonden. Er kan wel sprake zijn van een andere uitkering, zoals een bijstandsuitkering of arbeidsongeschiktheidsuitkering. Aan het begin van de coronacrisis verloren vooral veel jongeren hun baan. Die hebben meestal vanwege hun beperkte arbeidsverleden nog geen of slechts kort recht op een WW-uitkering. Daardoor steeg de werkloosheid veel sterker dan het aantal WW-uitkeringen. Als jongeren al recht hadden op een uitkering, stroomden ze snel weer uit.³

¹ Doordat de vraagstelling in de Enquête Beroepsbevolking is veranderd, liggen de aantallen hoger dan in de vorige editie van deze publicatie. Het CBS heeft de aantallen herberekend voor de voorgaande jaren.

² CPB (september 2021), Economische analyse steunpakket 2020. Zie ook de UWV Kennisverslagen UKV 2020-6 (De WW in coronatijd), UKV 2021-4 (Volumeontwikkelingen voorjaar 2021) en UKV 2021-8 (Volumeontwikkelingen najaar 2021).

³ UWV (oktober 2020), Duiding arbeidsmarktontwikkelingen oktober 2020.

- Niet iedereen met een WW-uitkering wordt tot de werkloze beroepsbevolking gerekend.⁴ Dat kan bijvoorbeeld gelden voor mensen die naast hun WW-uitkering een baan hebben.⁵
- De werkloosheid kan ook stijgen doordat meer mensen zich gaan aanbieden op de arbeidsmarkt. Het gaat dan om mensen die voorheen niet tot de beroepsbevolking werden gerekend, omdat ze niet werkten en ook geen werk zochten (of nog geen 15 jaar waren). Volgens het CBS nam vooral daardoor de werkloosheid tussen mei en augustus 2020 toe. Ook de tijdelijke toename in augustus 2021 komt hierdoor.⁶

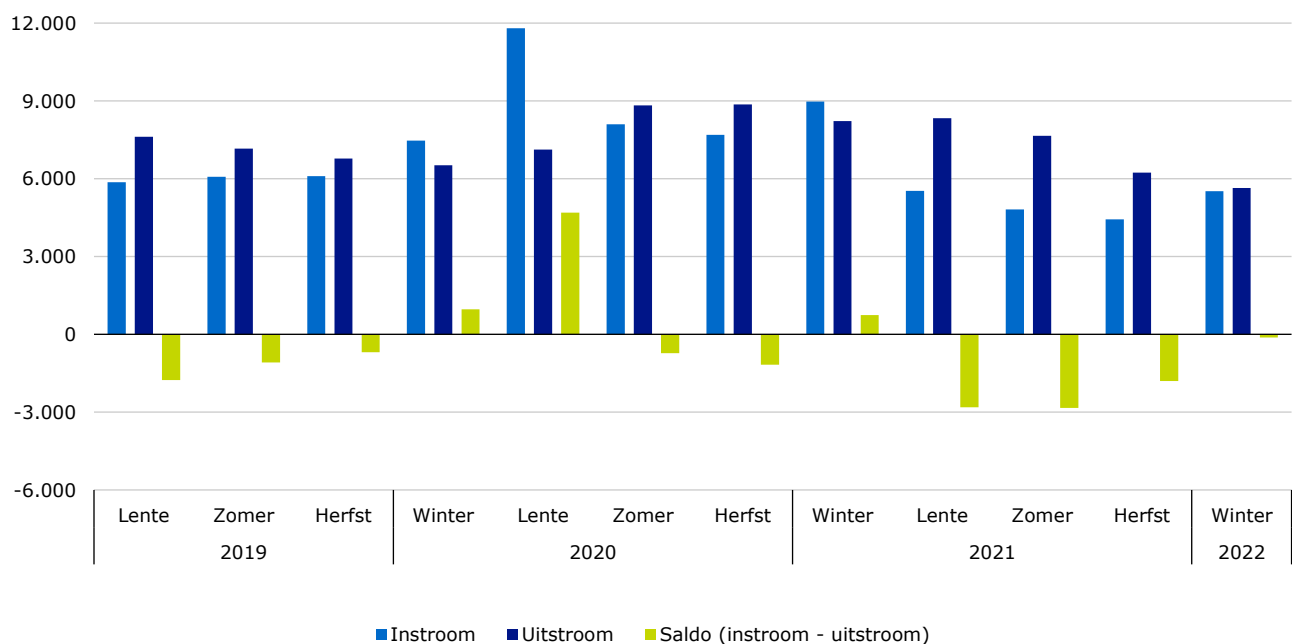
1.2. Instroom en uitstroom WW per seizoen

De afgelopen winter was de instroom in de WW laag vergeleken met de vorige twee winters. De instroom was zelfs iets lager dan de uitstroom afgelopen winter, terwijl dat meestal andersom is in de wintermaanden december tot en met februari.⁷

Vanaf de lente van 2021 was de instroom steeds lager dan een jaar daarvoor, maar ook lager dan in hetzelfde seizoen van 2019. Sinds afgelopen herfst heeft de uitstroom weer ongeveer het niveau van 2019 bereikt. Daarvoor was de uitstroom als gevolg van de grote piek in de instroom tijdens de lente van 2020 eerst geruime tijd relatief hoog.

Figuur 1.2 WW-instroom en WW-uitstroom per seizoen

Gemiddeld aantal uitkeringen per week

Lente: maart t/m mei; zomer: juni t/m augustus; herfst: september t/m november; winter: december (jaar t-1) t/m februari (jaar t).

Bron: UWV

Aan het begin van de coronacrisis, lente 2020, hadden personen jonger dan 30 jaar een hoger aandeel in de WW-instroom (38%) dan vóór de coronacrisis (gemiddeld 25% in 2019). Na de piek is het aandeel teruggelopen tot 24% in de zomer en herfst van 2021. Dat was net onder het niveau van voor de coronacrisis. De afgelopen winter is het aandeel weer iets opgelopen (tot 26%). Dat is iets boven het niveau van voor de coronacrisis (Figuur 1.3).

Het percentage 30-minners in de WW-uitstroom was het hoogst in de zomer van 2020 (35%). Het is daarna steeds gedaald, tot 20% in de afgelopen winter. Dat is lager dan voor de coronacrisis (gemiddeld 22%).

⁴ Volgens de internationale definitie vallen daar alleen mensen zonder werk (van minimaal een uur per week) onder die beschikbaar zijn voor werk en recent actief hebben gezocht naar werk. Hoe mensen worden ingedeeld hangt af van hoe ze de enquêtevragen over deze onderwerpen hebben ingevuld. Het is mogelijk dat ook iemand met een volledige WW-uitkering o.b.v. de gegeven antwoorden niet als werkloos wordt geteld.

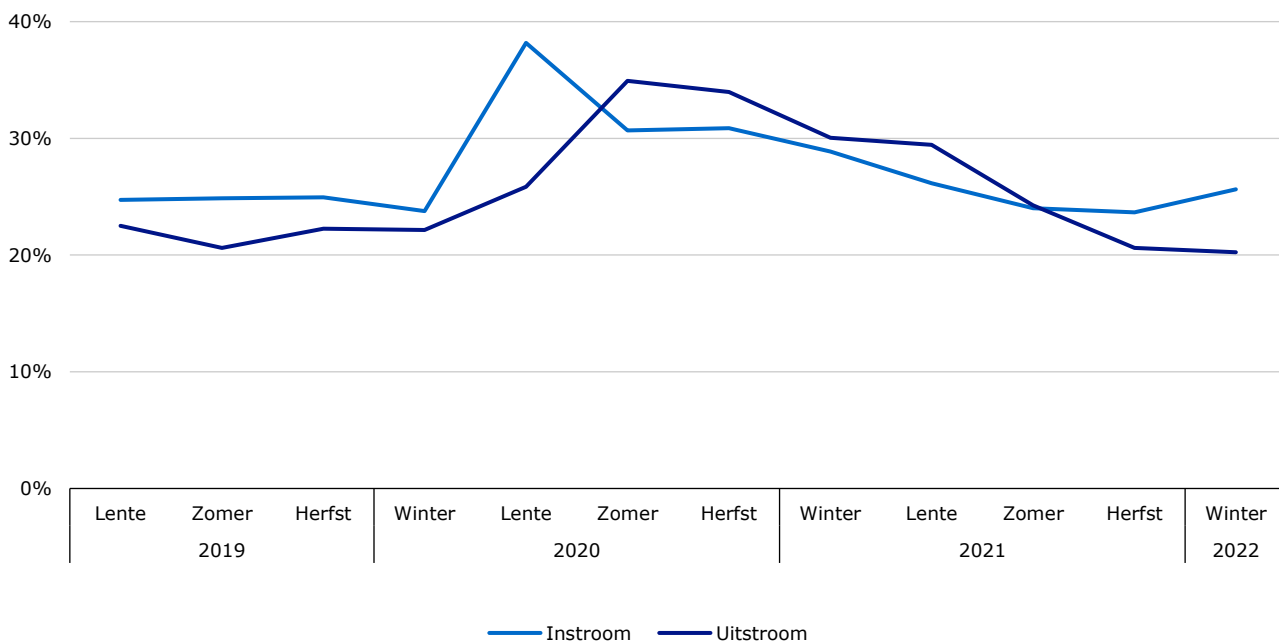
⁵ <https://www.uwv.nl/particulieren/werkloos/tijdens-ww-uitkering/detail/werken-en-een-ww-uitkering>

⁶ CBS Statline (21 oktober 2021), [Arbeidsdeelname; wisselingen arbeidspositie na drie maanden, per maand](#).

⁷ CBS (21 oktober 2021), [Aantal werkenden opnieuw toegenomen](#).

⁷ Bij deze analyse gebruiken we de meteorologische seizoenen (zie de tekst onder Figuur 1.2).

Figuur 1.3 Percentage 15- tot 30-jarigen in de WW-instroom en –uitstroom per seizoen

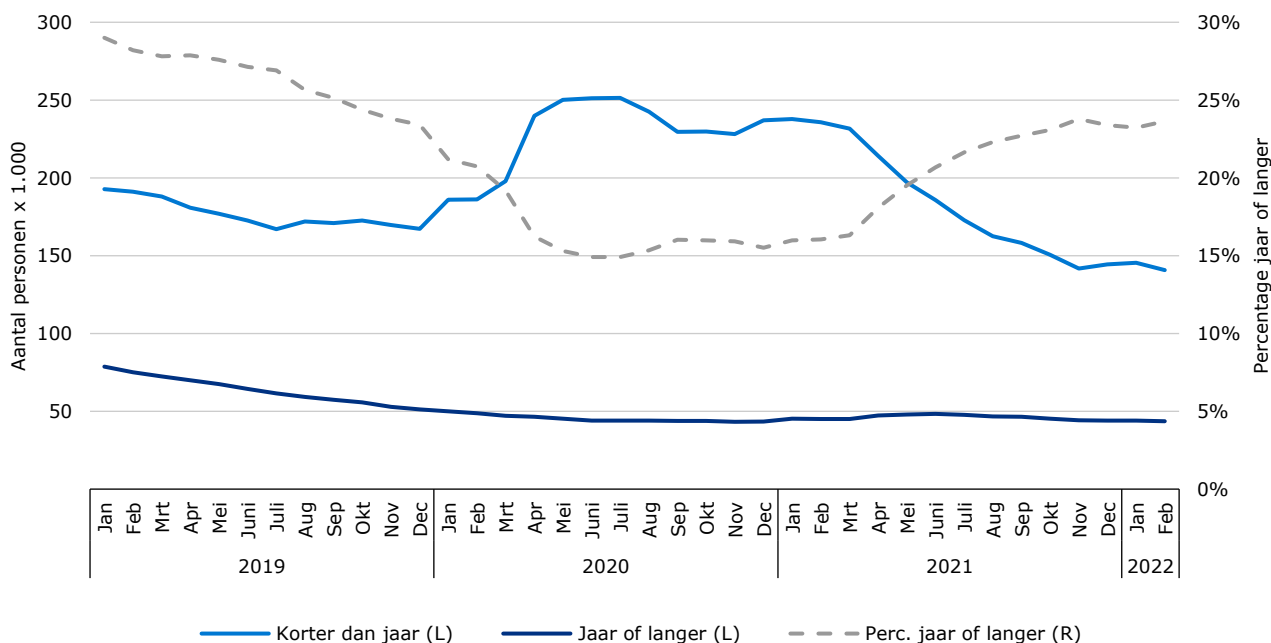

Lente: maart t/m mei; zomer: juni t/m augustus; herfst: september t/m november; winter: december (jaar t-1) t/m februari (jaar t).
Bron: UWV

1.3. Personen met kortdurende en langdurige WW

Het aantal personen met een WW-uitkering van een jaar of langer blijft afnemen, maar de afname wordt wel minder sterk. Vlak voor de start van de coronacrisis (februari 2020) waren het 49 duizend, in februari 2021 45 duizend en in februari 2022 44 duizend personen. In februari 2022 had 24% van de personen met een WW-uitkering al een jaar of langer WW. Dat is meer dan een jaar daarvoor (16%). Toen was het percentage extra laag door de tijdelijke toename van het aantal kortdurende uitkeringen. Vlak voor de start van de coronacrisis was het 21% (Figuur 1.4).⁸

Figuur 1.4 Personen met een WW-uitkering waarvan meer of minder dan een jaar is verstreken (linkeras) en percentage jaar of langer (rechteras)

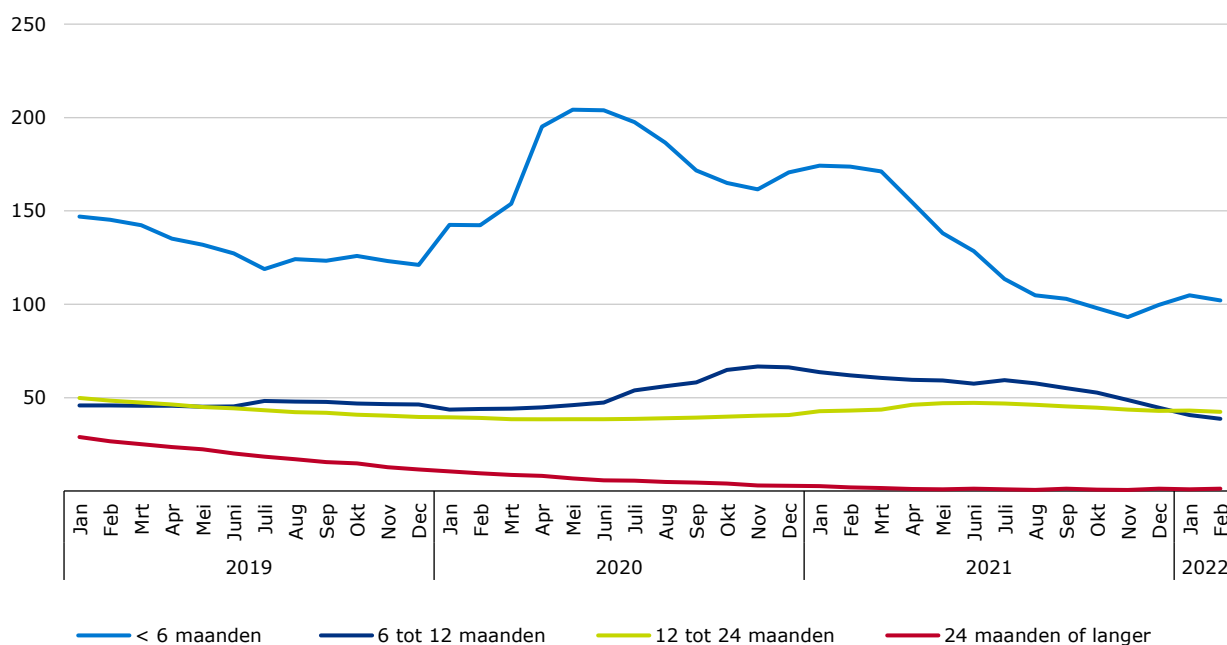

Bron: UWV

⁸ Het gaat hier dus niet om de totale WW-duur waarop iemand recht heeft, maar om de maanden daarvan die al zijn verstreken.

Figuur 1.5 geeft een gedetailleerder beeld van de verstreken WW-duur. Het aantal personen met een WW-uitkering van minder dan 6 maanden ligt sinds mei 2021 weer onder het niveau van voor de coronacrisis. De piek in de WW-instroom bij de start van de coronacrisis is met vertraging terug te zien bij de langere uitkeringsduren. De categorieën '6 tot 12 maanden' en '12 tot 24 maanden' namen het afgelopen halfjaar steeds af. De groep met 24 maanden of langer is sinds mei 2021 bijna te verwaarlozen.⁹ Dat komt door de stapsgewijze verkorting van de maximale WW-duur van 38 naar 24 maanden vanaf 1 januari 2016. Sinds 1 april 2019 is de maximale WW-duur 24 maanden. Ook gaat de opbouw van WW-rechten nu langzamer.¹⁰

Figuur 1.5 Personen met een WW-uitkering naar verstreken uitkeringsduur
Aantal per maand, in duizendtallen

Bron: UWV

1.4. Personen met WW naar sector

De coronacrisis zorgde in eerste instantie voor een flinke toename in het aantal personen met WW. Zo lag in januari 2021 het aantal personen met een WW-uitkering 20% hoger dan een jaar eerder, vlak voor de start van de crisis. In het jaar erop, januari 2022, was dit weer hersteld en lag het aantal personen met WW onder het niveau van voor de start van de coronacrisis. Deze ontwikkeling geldt echter niet voor alle sectoren.

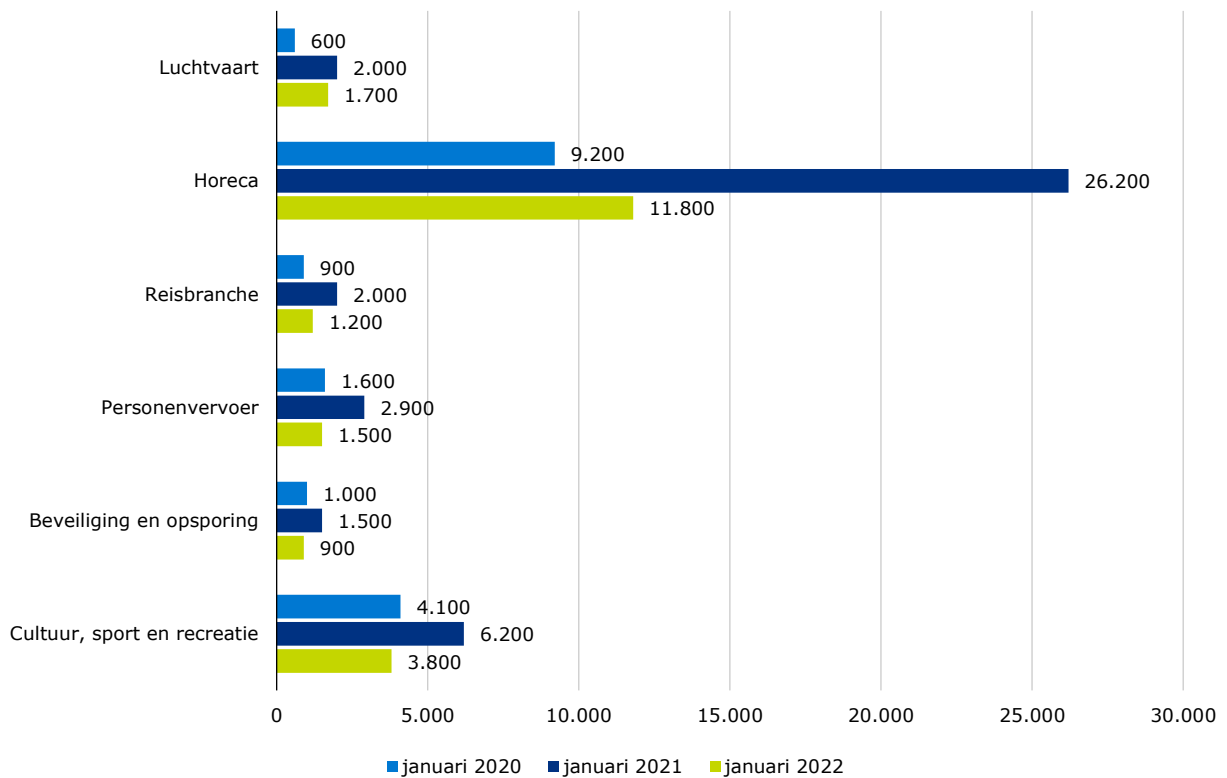
Figuur 1.6 toont het aantal personen met WW voor sectoren waar de WW sterk toenam door de coronamaatregelen in het eerste jaar van de coronacrisis. In de luchtvaart bijvoorbeeld steeg het aantal WW'ers van ruim 600 in januari 2020 naar ruim 1.700 in januari 2021, ofwel een toename van 234%. In de horeca steeg het aantal WW'ers met 184% en in de reisbranche met 115%. In deze sectoren nam het aantal personen met WW ook wel weer af in de loop van 2021, maar ligt het in januari 2022 nog duidelijk boven het niveau van voor de crisis. Hier verloopt het herstel langzamer dan gemiddeld over alle sectoren heen. Aan het begin van 2022 was de horeca nog dicht en was reizen lastiger door de coronamaatregelen en quarantaine-verplichtingen.

Ook relatief hard getroffen in het eerste coronajaar waren personenvervoer, beveiliging en opsporing en cultuur, sport en recreatie. In deze sectoren ligt het aantal WW'ers in januari 2022 wel lager dan vlak voor de start van de coronacrisis. De cultuur, sport en recreatie is bovendien een sector waar veel zzp'ers werken. Die komen niet in aanmerking voor WW.

⁹ Het schommelt de laatste twaalf maanden rond de duizend personen. Waarschijnlijk gaat het hier om herleeftde uitkeringen.

¹⁰ UWV (juli 2019), Duiding arbeidsmarktontwikkelingen juli 2019.

Figuur 1.6 Personen met WW, sectoren* met een grote toename in de WW door corona in jan '21–jan '20*
Aantal

Bron: UWV

*Sector volgens SBI-indeling.

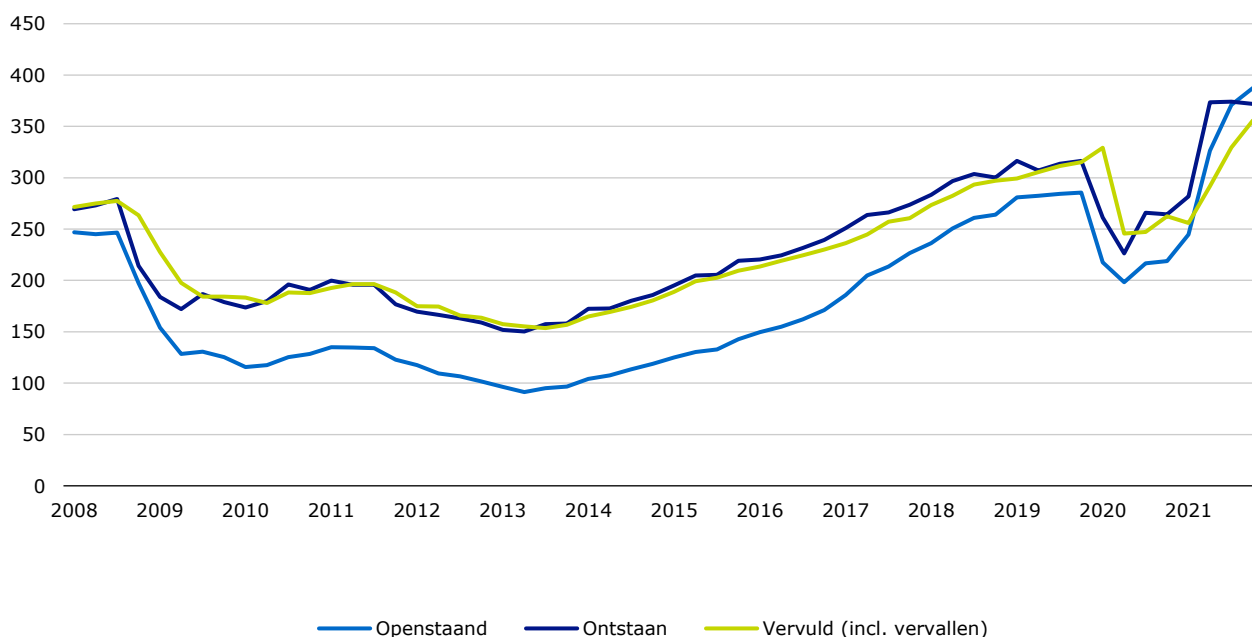
2. Vacatureontwikkelingen

2.1. Totale vacaturemarkt

Het CBS telde eind december 2021 387.000 openstaande vacatures. Daarmee werd het record van het derde kwartaal met 16.000 overtroffen. De meeste openstaande vacatures waren in de relatief grote sectoren handel, zakelijke dienstverlening en zorg. Deze sectoren kenden ook een toename ten opzichte van het derde kwartaal van 2021. Er waren ook sectoren, zoals de horeca en de cultuursector waar het aantal vacatures afnam ten opzichte van het vorige kwartaal. Deze sectoren waren sterk getroffen door de coronamaatregelen. In het vierde kwartaal van 2021 ontstonden 373.000 nieuwe vacatures en waren er 356.000 vervulde en vervallen vacatures.¹¹

Figuur 2.1. Aantal openstaande, ontstane en vervulde vacatures

Aantal in duizendtallen, seizoensgecorrigeerd

Vacaturegraad

In het vierde kwartaal van 2021 waren er net als het kwartaal daarvoor 43 vacatures per duizend banen van werknemers. De vacaturegraad was het hoogste in de ICT (82) en het laagste in het onderwijs (19). De grootste daling van de vacaturegraad ten opzichte van het derde kwartaal van 2021 was in de horeca: de vacaturegraad zakte van 83 vacatures per duizend banen naar 57.

Werkgelegenheid

Het aantal banen nam in het vierde kwartaal van 2021 verder toe (+ 44.000). Het totaal aantal banen van werknemers en zelfstandigen steeg in dat kwartaal naar 11,1 miljoen. Hierbij gaat het om 8,7 miljoen werknemersbanen en om 2,4 miljoen banen van zelfstandigen. Het aantal banen van zelfstandigen is nog nooit zo hoog geweest.¹¹ Het aantal gewerkte uren van werknemers ligt weer boven het niveau van voor de coronacrisis, het aantal gewerkte uren van zelfstandigen is in het vierde kwartaal van 2021 wel weer gestegen, maar dit aantal ligt nog niet op het niveau van het vierde kwartaal van 2019.¹²

Het aantal uitzenduren was in 2021 gemiddeld 15% hoger dan in 2020. De groei van het aantal uitzenduren was in het vierde kwartaal wel minder dan in de twee kwartalen daarvoor.¹³ Deze stijging van het aantal uitzenduren volgt op een

¹¹ [Arbeidsmarkt in vierde kwartaal 2021 nog krapper \(cbs.nl\)](#)

¹² [StatLine - Arbeidsvolume; bedrijfstak, kwartalen, nationale rekeningen \(cbs.nl\)](#)

¹³ [Jaarcijfers uitzendbranche 2021 en uren en omzet periode 13 - ABU](#). Dit zijn cijfers over uitzenduren van ABU. Deze uitzendorganisatie vertegenwoordigt ruim 500 uitzend- en payrollondernemingen, die samen goed zijn voor twee derde van de omzet van de Nederlandse uitzend- en payrollmarkt. De cijfers van de ABU over uitzenduren betreffen dus niet de volledige uitzendmarkt, maar bieden een inschatting van de ontwikkelingen op basis van een groot deel van de uitzendmarkt.

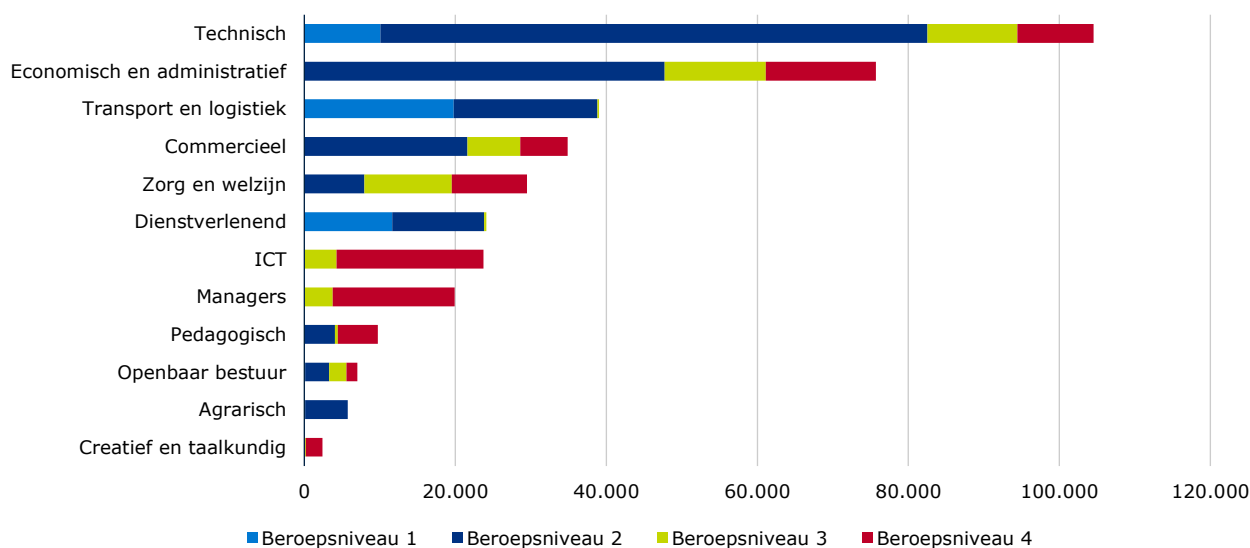
periode waarin de uitzenduren afnemen. Die afname begon eind 2018 en zette daarna door tot eind 2020. In dat laatste jaar werd vast personeel zoveel mogelijk behouden, mede dankzij NOW-steun, en verloren veel uitzendkrachten hun baan. In 2021 gingen veel uitzendkrachten weer aan de slag.

2.2. Vacatures naar beroepsniveau en beroepsklasse

UWV heeft op basis van gegevens van CBS en Jobfeed een schatting gemaakt van het aantal vacatures per beroepsniveau en beroepsklasse. Deze gegevens kennen geen correctie voor seizoeneffecten. De CBS-cijfers met seizoencorrectie geven een zuiverder beeld van de arbeidsmarktontwikkeling. Voor een uitvoeringsorganisatie als UWV is het belangrijker om te weten hoeveel vacatures er feitelijk zijn. Bovendien worden deze vacaturecijfers als input gebruikt voor de spanningsindicator. De totalen van cijfers in deze paragraaf kunnen dus enigszins afwijken van de in paragraaf 2.1 genoemde aantallen, die door het CBS gepubliceerd zijn.

Figuur 2.2. Openstaande vacatures naar beroepsklasse en beroepsniveau, 4e kwartaal 2021

Aantal

Figuur 2.2 toont de openstaande vacatures in het vierde kwartaal van 2021 naar beroepsklasse en -niveau. De indeling naar beroepsniveau is op basis van de internationale ISCO-classificatie, die een indeling van niveau in vier categorieën kent:

- Beroepsniveau 1: eenvoudige routinematige taken, waarvoor elementair of lager onderwijs volstaat;
- Beroepsniveau 2: weinig tot middelmatig complexe taken, waarvoor lager of middelbaar onderwijs vereist is;
- Beroepsniveau 3: complexe taken, waarvoor middelbaar of hoger onderwijs vereist is;
- Beroepsniveau 4: zeer complexe gespecialiseerde taken, waarvoor hoger of wetenschappelijk onderwijs vereist is.

ISCO is een internationale classificatie. ISCO classificeert beroepen volgens de belangrijkste taken en activiteiten.

Tabel 2.1. Openstaande vacatures naar beroepsniveau (ISCO)

	Aantal 4e kwartaal 2021	Aantal 3e kwartaal 2021	Aantal 4e kwartaal 2020	Mutatie t.o.v. vorig kwartaal	Mutatie t.o.v. jaar geleden
ISCO beroepsniveau 1	41.700	43.200	22.000	-3%	90%
ISCO beroepsniveau 2	193.800	192.100	102.000	1%	90%
ISCO beroepsniveau 3	55.400	56.300	35.500	-2%	56%
ISCO beroepsniveau 4	85.500	84.700	54.200	1%	58%
Totaal	376.400	376.300	213.700	0%	76%

Ten opzichte van een jaar geleden is het aantal vacatures op de lagere beroepsniveaus bijna verdubbeld, terwijl ook de hogere beroepsniveaus een forse stijging laten zien. Ten opzichte van het vorige kwartaal zijn er slechts kleine verschillen.

Tabel 2.2. Openstaande vacatures naar beroepsklasse (BRC)

	Aantal 4e kwartaal 2021	Aantal 3e kwartaal 2021	Aantal 4e kwartaal 2020	Mutatie t.o.v. vorig kwartaal	Mutatie t.o.v. jaar geleden
Agrarische beroepen	5.700	6.100	3.300	-7%	73%
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	75.700	72.700	41.100	4%	84%
Commerciële beroepen	34.900	34.000	18.500	3%	89%
Creatieve en taalkundige beroepen	2.400	2.300	1.400	4%	71%
Dienstverlenende beroepen	24.100	26.100	10.000	-8%	141%
Ict beroepen	23.700	24.300	15.000	-2%	58%
Managers	19.900	18.800	11.000	6%	81%
Openbaar bestuur, veiligheid en juridische beroepen	7.000	7.400	5.000	-5%	40%
Pedagogische beroepen	9.700	9.700	6.600	0%	47%
Technische beroepen	104.500	105.100	59.900	-1%	74%
Transport en logistiek beroepen	39.100	39.300	19.800	-1%	97%
Zorg en welzijn beroepen	29.500	30.500	22.200	-3%	33%
Totaal	376.400	376.300	213.700	0%	76%

De ontwikkeling in het aantal openstaande vacatures verschilt sterk tussen beroepsklassen. Dit kan voor een belangrijk deel verklaard worden door de coronamaatregelen. In het vierde kwartaal van 2020 was er al vanaf half oktober een gedeeltelijke lockdown, terwijl de avondlockdown van 2021 pas eind november in ging. Dit heeft vooral gevolgen voor beroepsklassen die veel voorkomen in sectoren die grote gevolgen ondervonden van de coronamaatregelen.

Het duidelijkst is dit te zien bij de dienstverlenende beroepen. Veel voorkomende beroepen zijn bijvoorbeeld koks en bedienend personeel in de horeca. De horeca had, ondanks de (gedeeltelijke) lockdown, toch meer mogelijkheden dan een jaar eerder. Het aantal openstaande vacatures voor dienstverlenende beroepen is in het vierde kwartaal van 2021 bijna 2,5 keer zo groot als in het jaar daarvoor, terwijl de daling ten opzichte van het derde kwartaal beperkt blijft tot -8%. Het aantal vacatures voor transport en logistiek beroepen is bijna verdubbeld ten opzichte van een jaar geleden, terwijl de daling ten opzichte van het derde kwartaal gering is.

3. Spanningsindicator

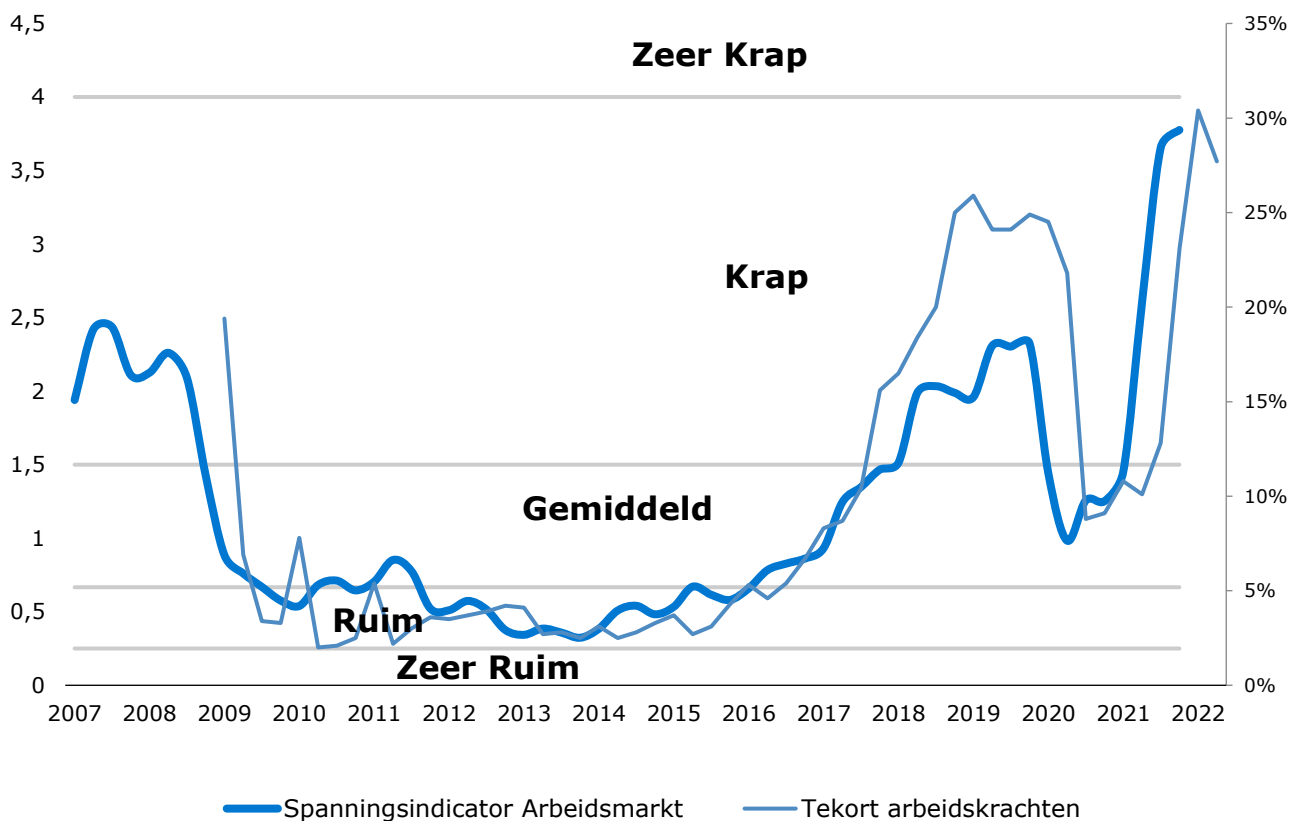
3.1. Spanning op de arbeidsmarkt

In het vierde kwartaal van 2021 nam de spanning op de arbeidsmarkt verder toe. Dat blijkt uit de spanningsindicator van UWV (de blauwe lijn in Figuur 3.1). Dat is een objectieve maatstaf voor de verhouding tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt (zie voor uitleg box 3.1). De arbeidsmarkt is in het vierde kwartaal krappere dan voor de coronacrisis. Zo telde het vierde kwartaal van 2019 121.000 personen met een WW-uitkering met een verstreken WW-duur van minder dan een half jaar en 281.000 openstaande vacatures. In het vierde kwartaal van 2021 gaat het om 100.000 kortdurend werklozen en 376.000 vacatures.

Ook in vergelijking met het derde kwartaal van 2021 is de arbeidsmarkt in het vierde kwartaal krappere geworden: het aantal vacatures is weliswaar ongeveer gelijk gebleven, maar het aantal kortdurend werklozen is verder gedaald. Met andere woorden: de vraag naar personeel blijft onveranderd hoog, maar het aanbod van kortdurend werklozen neemt verder af.

Volgens de Conjunctuur-enquête (COEN) gaf 30% van de ondernemers in het vierde kwartaal van 2021 aan belemmeringen in de bedrijfsuitvoering vanwege een tekort aan arbeidskrachten te ervaren (de dunne blauwe lijn in Figuur 3.1). De ondernemers verwachten dat dit tekort in het eerste kwartaal van 2022 iets afneemt naar 28%. Het tekort aan arbeidskrachten is dan nog steeds veruit de grootste belemmering in de bedrijfsvoering.¹⁴

Figuur 3.1. De ontwikkeling van de spanning op de arbeidsmarkt (linkeras) en belemmeringen door het tekort aan arbeidskrachten (rechteras)

¹⁴ [Conjuncturenquête Nederland \(COEN\) | Ondernemersplein - KVK](#)

Box 3.1. Spanningsindicator Arbeidsmarkt

UWV berekent de Spanningsindicator Arbeidsmarkt door het aantal openstaande vacatures te delen door het aantal personen met een WW-uitkering met een verstreken WW-duur van minder dan een half jaar. Deze grootheden worden gebruikt als benadering van de openstaande vraag en direct beschikbaar aanbod. De Spanningsindicator Arbeidsmarkt kan een getal opleveren tussen 0 en oneindig. Hoe hoger het getal, hoe hoger de spanning op de arbeidsmarkt voor werkgevers. Bij een indicator van 0 is de arbeidsmarkt zeer ruim, want er zijn geen openstaande vacatures en wel kortdurend werklozen. Bij veel openstaande vacatures ten opzichte van het aantal kortdurend werklozen is de arbeidsmarkt zeer krap. Er wordt uitgegaan van een indeling in vijf categorieën: zeer ruim, ruim, gemiddeld, krap en zeer krap. De indeling en typering zijn als volgt: 0 tot 0,25: zeer ruim; 0,25 tot 0,67: ruim; 0,67 tot 1,5: gemiddeld; 1,5 tot 4,0: krap; 4,0 of meer: zeer krap. Deze grenzen zijn bepaald door een tijdreeksanalyse uit te voeren. Zie voor meer informatie over de methodiek en ook de cijfers het [Dashboard Spanningsindicator](#) van UWV.

3.2. Spanning naar beroepsniveau en beroepsklasse

Tabel 3.2. Spanningsindicator naar beroepsniveau (ISCO)

	Spanning 4e kwartaal 2021	Typering	Spanning 4e kwartaal 2020	Typering
ISCO beroepsniveau 1	3,39	krap	1,03	gemiddeld
ISCO beroepsniveau 2	5,02	zeer krap	1,45	gemiddeld
ISCO beroepsniveau 3	4,06	zeer krap	1,57	krap
ISCO beroepsniveau 4	3,98	krap	1,55	krap
Totaal	3,78	krap	1,25	gemiddeld

De krapte op de arbeidsmarkt is in het vierde kwartaal van 2021 op alle beroepsniveaus toegenomen, op niveau 2 en 3 is de arbeidsmarkt zelfs zeer krap. Op beroepsniveau 2 was de typering ook in het derde kwartaal van 2021 al zeer krap, maar de indicator is ook op dit niveau weer iets verder gestegen (van 4,93 naar 5,02).

Tabel 3.2. Spanningsindicator naar beroepsklasse (BRC)

	Spanning 4e kwartaal 2021	Typering	Spanning 4e kwartaal 2020	Typering
Agrarische beroepen	2,13	krap	0,97	gemiddeld
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	4,09	zeer krap	1,32	gemiddeld
Commerciële beroepen	3,74	krap	1,01	gemiddeld
Creatieve en taalkundige beroepen	1,16	gemiddeld	0,36	ruim
Dienstverlenende beroepen	3,35	krap	0,58	ruim
Ict beroepen	12,15	zeer krap	4,44	zeer krap
Managers	2,77	krap	0,92	gemiddeld
Openbaar bestuur, veiligheid en juridische beroepen	3,99	krap	1,74	krap
Pedagogische beroepen	2,81	krap	1,12	gemiddeld
Technische beroepen	6,59	zeer krap	2,31	krap
Transport en logistiek beroepen	5,14	zeer krap	1,41	gemiddeld
Zorg en welzijn beroepen	3,54	krap	1,96	krap
Totaal	3,78	krap	1,25	gemiddeld

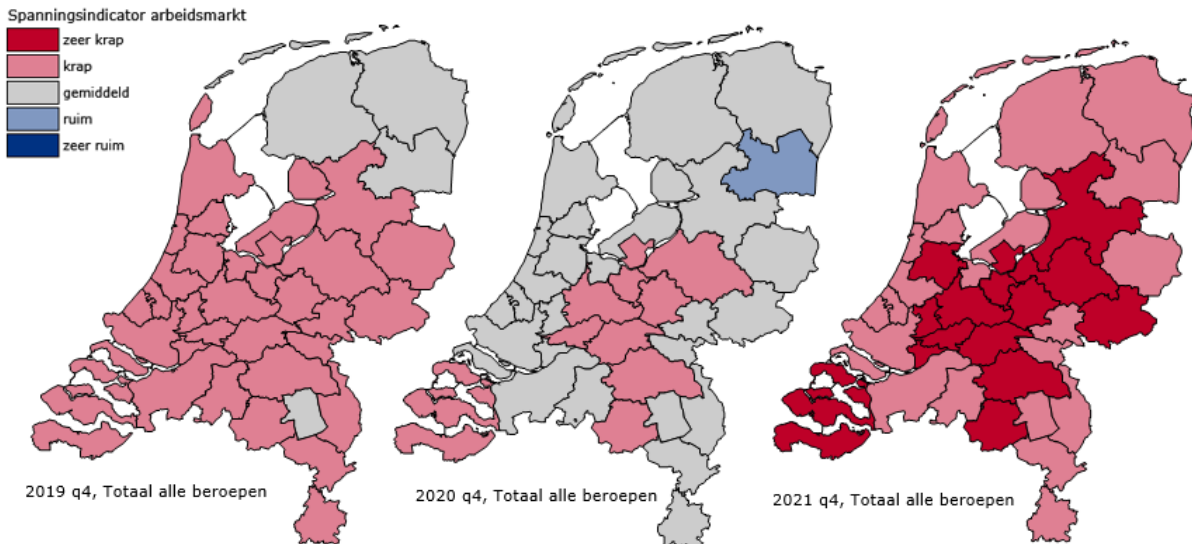
Behalve voor de creatieve en taalkundige beroepen is de spanning in het vierde kwartaal van 2021 in alle beroepsklassen krap tot zeer krap. De krapte is het grootst voor de ICT-beroepen, maar de arbeidsmarkt is ook zeer krap voor technische beroepen, transport en logistiek beroepen en bedrijfseconomische en administratieve beroepen.

Bij de ICT-beroepen gaat het bij voorbeeld om software- en applicatieontwikkelaars en databank- en netwerkspecialisten. Bij de technische beroepen is er over een breed scala van beroepen een zeer krappe arbeidsmarkt. Voorbeelden zijn productieleders industrie en bouw, timmerlieden, ingenieurs, assemblagemonteurs, metaalbewerkers en constructiewerkers, lassers en plaatwerkers en automonteurs. Bij de transport en logistiek beroepen met een zeer krappe arbeidsmarkt is er vooral voor vrachtwagenchauffeurs een zeer krappe arbeidsmarkt. Bij bedrijfseconomische en administratieve beroepen met een zeer krappe arbeidsmarkt gaat het bij voorbeeld om transportplanners en logistiek medewerkers, boekhouders, accountants en financieel specialisten.

De gemiddelde typering voor zorg en welzijn beroepen is weliswaar 'krap', maar binnen deze beroepsklasse zijn er ook beroepen met een zeer krappe arbeidsmarkt, zoals gespecialiseerd verpleegkundigen, wijkverpleegkundigen en verzorgenden.

3.3. Spanning naar arbeidsmarktregio

Figuur 3.2. Spanningsindicator per arbeidsmarktregio

Zoals Figuur 3.2 laat zien is de krapte in alle arbeidsmarktregio's toegenomen in 2021. Ook vergeleken met het 4e kwartaal van 2019 is de krapte toegenomen. De linker landkaart laat zien dat de arbeidsmarkt toen weliswaar al krap was, maar nog niet zo krap als eind 2021.¹⁵

In vergelijking met het vierde kwartaal van 2019 was de spanningsindicator voor de gemiddelde regio 1,69 hoger in het vierde kwartaal van 2021. De grootse toename was in de regio Gorinchem (van krap naar zeer krap). In Zeeland was de toename het kleinst, maar daar lag de spanningsindicator twee jaar geleden al op de grens van krap en zeer krap. In het vierde kwartaal van 2021 is die grens overschreden. Naast Gorinchem en Zeeland zijn er nog twaalf andere arbeidsmarktregio's met een zeer krappe arbeidsmarkt.

¹⁵ [Spanningsindicator: arbeidsmarkt krappere dan vóór corona \(werk.nl\)](https://www.werk.nl/over-werk/indicators/indicators-spanningsindicator-arbeidsmarkt)

Bijlage I Ontslagvergunningen

Het aantal ontslaanvragen om bedrijfseconomische redenen is in 2021 met 54% gedaald ten opzichte van 2020. De meeste ontslaanvragen om bedrijfseconomische redenen kwamen vanuit de industrie, de handel en de zakelijke dienstverlening. Het totaal aantal ontslaanvragen ligt in 2021 50% lager dan in 2020. Het aantal verleende ontslagvergunningen is 21% lager.

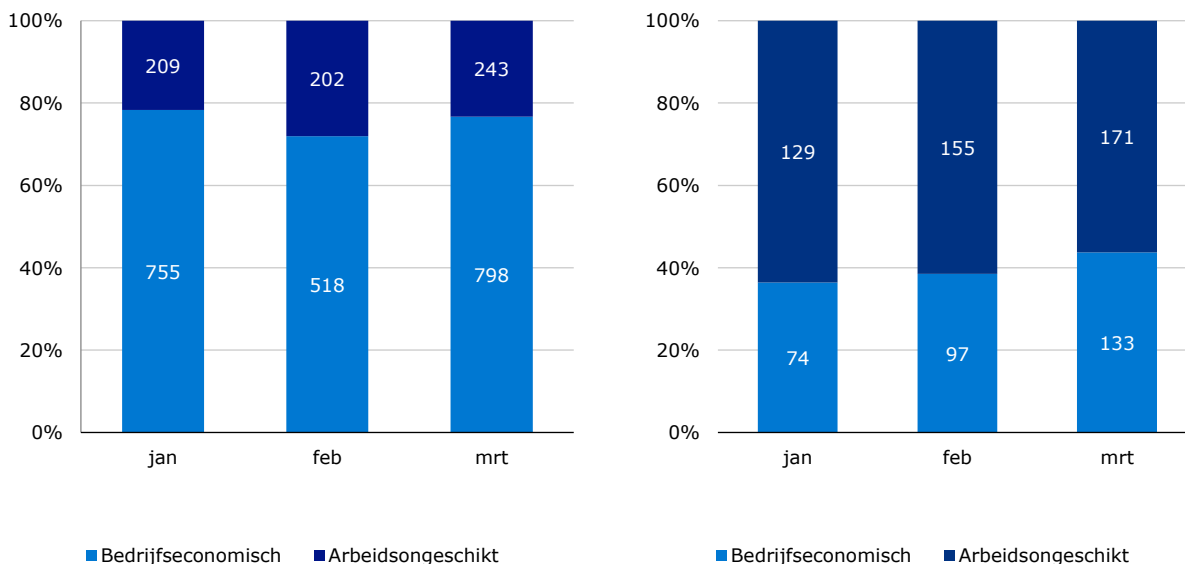
Tabel I.1. Ingediende en verleende ontslaanvragen

	2019	2020	2021
Ingediend			
bedrijfseconomisch	13.314	28.327	13.124
arbeidsongeschikt	2.624	3.334	2.753
Verleend			
bedrijfseconomisch	1.631	2.184	1.572
arbeidsongeschikt	1.871	2.338	1.990

In vergelijking met het jaar 2019 ligt het aantal ontslaanvragen om bedrijfseconomische redenen in 2021 1% lager. Het totaal aantal ontslaanvragen is in 2021 gelijk aan dat van 2019, het aantal verleende ontslagvergunningen is in 2021 nog iets hoger dan in 2019 (+2%). Het aantal ontslaanvragen en verleende ontslagvergunningen ligt in 2021 dus weer op het niveau van voor de coronacrisis.

Figuur I.1 laat het aantal ingediende ontslaanvragen en verleende ontslagvergunningen in het eerste kwartaal van 2022 zien. Het aantal ingediende ontslaanvragen om bedrijfseconomische redenen is 62% lager dan in dezelfde periode van 2021, het totale aantal ontslaanvragen is 56% lager. Het aantal verleende ontslagvergunningen om bedrijfseconomische redenen is in het eerste kwartaal van 2022 50% lager dan een jaar geleden, het totale aantal verleende ontslagvergunningen is 34% lager.

Figuur I.1. Ingediende ontslaanvragen (links) en verleende ontslagvergunningen (rechts) in de afgelopen maanden

Bron: UWV

Colofon

Uitgave

UWV Arbeidsmarktinformatie en –advies, 13 april 2022

Postadres

Postbus 58285
1040 HG Amsterdam

Inlichtingen

annelies.boerdam@uwv.nl

Voor persvragen kunt u terecht bij onze woordvoerders via 020 687 5185.

Auteurs

Annelies Boerdam
Feike Reitsma
Sake Wagenaar

Volg ons

Disclaimer

Alles uit deze uitgave mag worden overgenomen, echter uitsluitend met bronvermelding.

UWV © 2022

